

از قوسه دینه جیقلار نوزده آکولدا یانلار بیرونده

بره یاره و برونده آلاسونلر .

اسلام گنجینه سی

شماری : ۶ زینلی بر حیات ، حیاتی بر دینیه ، در .

تیلی ۲ صفائی ۲۰ ۱۲ زین اول ۱۲۲۲ مدیری : تنظیم ثابت
۱۵ کابون تانی ۱۲۲۰ جلد ۲

فرآهه کریم
قواذ قان موسی لقومه ... خیلناها نکالائین لیدیا و ما خلقیا و موعظتہ لمتین آیت کریمه سنک
مفیوم شرعی [حاشیه لی مفیوم قرآدن] مناسرتی زفت مرحوم

اجتماعیات

اجتماعی توغلر کونک آلپ
[مورخله کوره اجتماعی توغلر تو قدر . خیلونله کوره اجتماعی توغلر . تاریخ
علم دکدر . مورخه کوره تاریخی واقعلر . اجتماعچی به کوره مؤسه لر . فلسفه
نظراً مؤسه لر . ابتدائی جعیتره منظره میخیک تسانت . عضوی تسانت . ابتدائی
جعیتره دورت نوعه آرلیکر . تخلف اتمه من سمیوی جعیتره . تخلف اتمن سمیوی
جعیتره عصری جعیتره . اجملا له اوغرامش ابتدائی جعیتره . کونک آلپ بکه کوره
منظره من نوعه آرلیکر . زمانی منظره . جامعوی جعیتره . مدسه لر . مضاعف جعیتره .
هیج جعیتره . تورک منک هیج جعیتره آراسه کریمکه نامزد بولوندیجی]

منظومه

مصطفک تعریفی سن
[سنطائی و ابعادیلر ایچون فلسفه دزملری]

اخباروه

نظر اسلامده اخلاق احمد بسم
اسلام هر اولی

[ایکی هفته لئق جیهاد خبرلری ، رسمی تبلیغاته کوره]

نسخه سی ۶۰ یازده در

توزیع بری « زمان کتخانه سیدر »

طبعة خیریه و شرکاسی

باریده اجر وار و بوتله خوف و خزن یوقدر . (۶۳) سزدن (*) بیان آلوب
 جبل طوری اوزریکزه رفع ایله کوندردیکمزی [**] تام قوتله آلك و موجب
 اتقا کز اولق ایچون آنده اولانلری تذکر ایدک دیندیکمزی (۶۴) و بوندن
 سوکره سزک تقض عهد ایله روگردان اولدیغکزی یاد ایدک که جناب حنک
 فضل و مرحتی سزک اوزرکزه اولسیدی ارباب خسراندن اولوردیکز .
 (۶۵) سزدرده یلورسکزه آنلر جمعه ایرتسی کونی تعدی ایتدکلرندن
 (**) بز انلره رحمت خندن بعد میمونلر اولک دینک (۶۶) و بوحوالی اول
 وقت حاضر اولوب کورنلره و آندن صکره کلوب ایشیده جکلره عبرت و متقلره
 وعظ و توضیحت اوله رق یایدق .

اجتماعیات

اجتماعی نوعلر

مورخلره کوره هر عشرت، هر ملت، هر مدینت خصوصی سجه لره صاحب
 فردیتلر در . بوتلردن هیچ بری دیگر لرینه بکزه من . اوحالده مورخلرجه
 اجتماعی نوعلر یوقدر، بالکز اجتماعی فردیتلر واردر، هر جمعیت برنوعه داخل
 اولامایان اشمز بر فرددر . قلسوفلرک نظرندمه ایسه دولتلر، ملتلر، مدینتلر،
 عشرتلر انسانی جمعیتک بر طاقم موقت صفجه لری، معین زمان و مکانلره مخصوص
 تجلیلری حکمنده در . اوحالده قلسوفلر ایچین بالکز بر اجتماعی نوع واردر که
 «انسانیت» در . بوتون جمعیتلر بو نوعک فردلریدر . فیلسوفلره کوره اجتماعی حادثه لر
 فردک طینتده مکنوز بولونان انسانی تمایللرک انکشافیه حاصل اولدیغی ایچین بوتون

(*) بنی اسرائیلدن

(**) توراتی

(*) صیدماهی جمعه ایرتسی کونی ممنوع ایکن اجزا ایتدکلرندن

جمعیتوں کی سچائی پر برینک عیندر۔ بالکل براجمعی تکامل وارد رکھنا انسانی تکامل کے دن عبارتوں۔ بوتون جمعیتوں کو تکامل کے مختلف صفحہ لری، دورہ لری مہیتہ در۔ مورخہ کورہ ہیچ بر زمان بر واقعہ تکرر ایتمز۔ بوتون تاریخی واقعہ لمرنقرہ، آسز، و تکرر سزدر۔ او حالہ علمک موضوعی عمومیات اولدیغہ کورہ تاریخ ہیچ بر زمان بر علم اولاماز۔ چونکہ علم حادثہ لرا ارانسدہ کی مطرد سیبت رابطہ لری، یعنی قانون لری آرار۔ مورخہ «عمومی واقعہ لری یوقدر۔» دیدکلری زمان تاریخ بر علم اولدیغی ده انکار ایتمز اولوبورلر۔ بوندن باشقہ تاریخدن سیاست، یا خود تریہ کی عمومی برضعتک دوغمہ سہ ده امکان کورمہ مہ لری لازم کلیر۔ چونکہ بومورخلرہ کورہ بر جمعیت ایچین فائده لی اولان مؤسسہ لر باشقہ جمعیتلرہ تطبیق ایدیله فائده لی اولماز، هر جمعیتک قانون لری کنیدینه مخصوص متقل بر منظومہ در، جمعیتلری بر لرلیله مقایسہ و برینک مؤسسہ لری دیگرینہ تطبیق ایتمک جائز دکلدیر، هر جمعیتک مؤسسہ لری اوز اجماعی حیاتدن کندی کنیدینه دوغار۔

او حالہ بوصانیشہ کورہ سیاست و تریہ کی اجماعی ضعتلر آنجاق ملنک حیاتنه موجود اولان خصوصیتلری تکرر و تأیید وظیفہ سیلہ مکلفدر، جمعیتک حیاتنی تعدیل و اصلاح ایده مزلر۔

فیلسوفلر نظرندہ ایسہ بوتون جمعیتلر عینی مزاجہ، عینی سچیہ، عینی احتیاجلرہ مالکدر۔ بوکا بناءً هپی ایچین آلوریشلی اولق اوزرہ بر طاقم قانونلر یا ایلابیلیر۔ برسی ایچین فائده لی اولان مؤسسہ لر عمومی ایچین ده نافعدر۔ بونکلہ برابر مورخلرک و فیلسوفلرک هپینی یوقاعتده صامق یا کلشدر۔ بو تصنیف عمومیت اعتبارلہ دکل، اکثریت اعتبارلہ حقیقتدر۔

اجتماعی تحیلر بو کوروشلرک ایکیسندہ ده بر پارچه حق حقیقت بولورلر۔ و بوابکی فکری «جمعیتلرک حیوانلر و نباتلر کی بر طاقم نوعلرہ و جنسلرہ بولونمہ سی، نظریہ نه استاد آتالیف ایدیورلر۔ جمعیتلر طاقم نوعلرہ، بو نوعلر ده طاقم طاقم جنسلرہ آریلهجه مسئله ایدی نلانیر۔ مورخہ کورہ تاریخی واقعہ لر بر برینہ بکزه مز، و بوتون جمعیتلر ده بولوناماز۔ اجتماعی ہیچ یہ کورہ بر اجماعی

نوعك مؤسسهلری دیگر اجتماعی نوعده بولونماز، وَاوْكَالُوریشلی كلز. فلسوفه نظراً بر جمعیتده کی مؤسسهلراوجیهته منحصر دكلدر. دیگر ملتردهده بولونایلیز. اجتماعیحی به كورهده بر جمعیتك مؤسسهلری منسوب اولدینی اجتماعی، نوعك فردلری اولان بوتون جمعیتلره مشتركدره اوخلاده بر جمعیت كندی نوعه منسوب جمعیتلردن مؤسسهلر آلیرسه ضررلی بر ایش یا مئش اولماز. یالکز باشقه نوعلره عائد مؤسسهلری آلدینی زمان ضرر كورور. جمعیتلر اولا ایکی جنه آیریلیز:

۱ - ابتدائی جمعیتلر.

۲ - ملتر

جمعیت، فردلری اراننده اخلاقی بر تساند بولونان بر زمهره در. بوتساندك ایکی شكلی واردر.

برنجیسی: جمعیتی ترکیب ایدن فردلرك دویتولریتك و اعتقادلریتك مشترك اولماسی...

ایکنجیسی: اجتماعی ایشلرك فردلر آراننده تقسیم ایدیله سندن حوله كلن اجتماعی یاردیملاشمه در.

برنجی به «میخانیک تساند» ایکنجی به «عضوی تساند» ناملری ویریلوز. میخانیک تساند، فردلرك حیات و اعتقاد اتجه بر برینه بکزه مه ملرنندن... عضوی تساند؛ قابلیت و هترجه بر برینه بکزه مه ملرنندن دوغار. میخانیک تساند فردلری اجتماعی عضویتك حجره لری حکمه قویار، عضوی تساند ایسه اونلری بو عضویتك برر متخصص عضوی موقعه چقاریر بر «نباتی حیوان» ده هنوز عضولر تشکل ایتمدیکی ایچین یالکز حجره لر واردر. حالبوکه عالی حیوانلرده کوز، قولاق، قلب، معده، آق جگر، آباق و سائر... کی خصوصی وظیفه لی عضولر تشکل ایتمشدر. ابتدائی جمعیتلرده کی یالکز میخانیک تسانددر؛ بوجنسه منسوب بر جمعیتك فردلری آراننده یالکز آرککلک، قادیئلق و یاش دولایسیله غایت اهمیتسز بر نسبتده «ایشی بولومی Division de travail» وارسهده اجتماعی ایشی بولومی هنوز باشلاماش، یا خود غایت ابتدائی بر حالده قالمشدر؛ بوجعیت دوغرودن دوغروهه فردلردن مرکب

اولمابوب بربرینه بکزه یں پارچه لردن و بوپارچه لردن هر برسده ینه بربرینه بکزه ر قطعه لردن... الخ مرکبدر. بوقطعه لرك هر بری مستقل برتسانده صاحب اولدینی کبی مناسبده بولوندینی قطعه لراه برلشه لرك مافوق زمره یی، بوزمره ده مربوط اولدینی دیگر زمره لراه برلشه لرك دها یوکسک برزمره یی... الخ تشکیل ایدرلر. « حلقوی حیوان » لره بکزه یں بوجعیتلره « قطعی جمعیتلر Société Segmentaire » نامی ده ویریلیر. ملترده بوقطعه لر داغیلاروق اونلرک برینه اجتماعی ایش بولومندن متحصل یکی زمره لر شکل ایتمشدر. بوندن دولاییدرکه ملترده هم میحائیکي تساند، همده عضوی تساند موجوددر.

ملتاره « متعضو جمعیتلر » نامی ده ویریلیر. قطعی جمعیتلرده فردلر بالکتر برحجره ماهیتده در. متعضو جمعیتلرده ایسه فردلر برحجره اولقله برابر اختصاصلری نسبتده برر مهم عضو ماهیتی ده حائز بولونورلر. قطعی جمعیتلرده بالکتر فردایله جمعیت آراسنده قوتلی برارتباط وارددر. متعضو جمعیتلرده، فردلر طرفردن دوغورودن طوغری به جعته، دیگر طرفردن - فردلر بربرینک متمم و محتاج الیمی اولدیندن - بوتون دیگر فردلر واسطه سیله ده ینه جعته مربوطدزولر. [۱]

ابتدائی جمعیتلر دورت نوعه ایریلیر:

۱ - تخلف ایتمه مش سمیوی جمعیتلر.

بوکا مثال آووسترالیا جمعیتلریدر. بونلر بربرینه مساوی و آرالرنده سلسله مراتب اولقسزین مجتمع، « طونه م » جی جمعیتلردن عبارتدر. متجانس و آرالرنده تخلف Differentiation بولونمایان Clan سیه نامی حائز زمره لردن مرکب بو اووسترالیا جمعیتی جمعیتلرک اک بیسط و ابتدائی نوعیدر.

۲ - تخلف ایتمش سمیوی جمعیتلر.

[۱] ملتلك ابتدائی جمعیتلردن فرقی یالکتر بوسایلان خصوصلره منحصر دکلدر. ملترده یازی وادیات بولوندینی کبی حقوق و تاریخلری ده یازلش برحاله در. ابتدائی جمعیتلرک نه یازی وادیاتلری، نه ده یازلش تاریخ و حقوقلری وارددر.

بوجیتلرده « طوتم » لی سیه هتوز موجود اولقله برابر زواله یوز طوتمشدر . بو ایلك تمل اوزرنده صقلردن ، عسکر اوچاقلرنیدن ، دینی طرفقلردن شامان درنکلرندن مرکب برطاقم اجتماعی عضولر تعضوا یتیمکه باشلامشدر . شمالی امریقا هندلیلری بوکا مثالدر .

۳ — عشیری Tribal جیتلر .

بوجیتلرده « طوتم » تشکیلاتی تامیله قایب اولمشدر .

عشیرت ینه سیه لردن و بالخاصه آرکک طرفقلدن نسیه صاحب سیه لردن مرکب اولقله برابر کندی موجودیتی و وحدتی اولکی جیتلره نسبتله دها قوتلی بر صورتده حس وادراک ایتیمکه باشلامشدر . اکثریا دواملی بر مرکزی حکومتلری بیه واردر . بوکا مثال آفریقاده کی (داهومی) لری کی

۴ — انحلاله اوغزامش ابتدائی جیتلر .

بوجیتلرده سیه بوسبوتون انحلاله اوغزامشدر . بعضی آنوغرافلر بوجیتلری کوچوک عائله لردن مرکب قطعوی تشکیلاتدن محروم کوردکلری ایچین اک بیط جمعیت صامشله دهه یا کلمشدر . بویستلک اجتماعی بر تردی نتیجه سی اولارق سیه لریک انحلاله اوغزاماندن ایلری کلمشدر . سیلان اداسنده کی وه ددالز بوکا مثالدر .

ملتلر ایچین هنوز علمی بر تصنیف بایلمامشدر .

بز — علمی اولدیغی ادعا ایتیمکه مملکه برابر — اجتماعی ینه اعتباریله ملتلری ده بش نوعه آریورز :

۱ — زعامی Féodal ملتلر .

سیه لری اراضی اوزرنده بر لشهرک کویلری میدانه کتیرمشلردر . اراضینک ملکیتی عسکری ، دینی یا خود اقتصادی بر نفوذ دولایسیله بکلر صنفنه کچهرک کویلر برده « مالکانه » ماهیتی المش و کویلولر فلاح Serf حکمنه کیرمشلردر . بعض شرقی ولایتلری مزده کی و عربستانده کی کویلر حالا اشراف نامنی آلان اقتصادی نفوذ صاحبی بکلرک مالکانه لری صاییلیر . بوجیتلره « کوی اساسه مستد جیتلر » ده دینله بیلیر .

۲ — جامعی Communal جمعیت .

شهر لده اجتماعی ایش بولومی تیجہ سی اولارق اصناف هیئتی Corporation شکل ایتمش و شهر دره بکلرینک حاکمیتی آلتدن قورتولاروق بلدیہ مجلسی واسطہ سیلہ کنندی کنیدی اداره یه یاشلامش و عینی زمانده دره بکلرینہ قارشی حکمدار قوتیلہ برلشمشدر . شهر بوشکلہ کیردیکی زمان « جامعه » نامنی آلدیتی کچی شهر مدینتی کویلرده کچرک اورالرده ده فردی ملکیت و فردی حریت تأسس ایتمش و کویلرده برہر جامعه حالہ کیرمشدر . بوکون آناطولو کویلری برہر مالکانہ دکل ، ملکیت و حریتہ مالک عائله لردن مرکب برہر جامعه در . بو نوع جمعیتلرہ « شهر اسانہ مستد جمعیتلر » نامی ویریلیر .

۳ — مدینہ Cité لر .

بو جمعیتلر شهرلر تشکیل ایتمکلہ برابر بر طرفدن سیوی تشکیلاتک ، دیگر طرفدن زعامی تشکیلاتک ایزلرینی حاویدر . آتینا و روما مدینہ لرندہ سیلہر برلشہرک قیلہلری ، قیلہلر برلشہرک عشرتلی ، رومادہ اوج ، آتینادہ دورت عشرت برلشہرک بوایکی مدینہ یی میدانہ کتیرمشدی . بو تشکیلات بر قطنوی جمعیتک بنہسنی ارانہ ایتمدیکی کچی جمعیتک « پاتریسن » قلیات ، پلہ بس . « کچی صفلی حاوی اولماسی ده زعامی بر تشکیلاتک بنہسنی کوستریر .

۴ — مضاعف جمعیتلر .

بعض جمعیتلرده شهرلر جامعه حالی آلدینی حالده کویلر مالکانہ ماہیتده قالیر . قرون وسطی تک صوکلرینہ دوغرو جرمان شهرلی جامعه ماہیتہ کیرہرک سینیورلرک نفوذندن قورتولدیلر . حالبوکہ کویلر، ینہ زعامی مالکانہلر حالده قالدی . فرانسه ده ایسہ شهر مدینتی کویلرہ یاییلاروق اونلری ده جامعه حالہ قوموشدی . آلمانیاک اوزمانکی مضاعف حالی بونوعہ مثالدر . اون آلتچی عصردن اعتباراً حکمدارلرک و سینیورلرک حکمرانلق قوتلری یکی نظریہلر و یکی جریانلر دولایسیلہ قوتلندیکی ایچین شهرلر تکرار سینیورلرک نفوذی

آلته کجدی . آلمانیاک صوک عصره قادار ملی بر وحدت حصوله کتیرمنه مانع اولانده بیهسنگ بو صورتده اولماسی ایدی .

۵ — هیئی جمعیتلر Corporatif جمعیتلر .

ابتدائی جمعیتلرده عمل خدمتی کورهن زمره اقره بالقی و دین رابطه لرینی حائز اولان سینه ایدی . یوقاریده صایدیغیز ملت نوعلریده ایسه بقوی Territorial زمره لریک ، یعنی کویلرک و شهر لریک اجتماعی بینه ده اساس اولدیغنی کوردک . هیئی جمعیتلرده ایسه اجتماعی بینه تک اساسی ، مرکز لری پایتختده یولتان ملی ماهیتی حائز هیئتلر در . جامعه لرده ده لوتجیملر موجوددی . فقط بونلرک حیات و فعالیتلری جامعه داخله منحصردی . بوندن دولایی بونلره «جامعوی هیئتلر» دینلیردی . هیئی جمعیتلرده ایسه بو جامعه لره منسوب هیئتلر پایتختده انتخاب ایتدک لری مرخصلردن مرکب قونقه ده راسیون مجلسلرینه مالک اولارقی ملی برماهیت آلیرلر . مدینتک بو شکلده «پایتخت مدینتی» دینله بیلیر . و مدینتک اک یوکسک شکلی بودر . اوروپانک اک یوکسک ملت لری بو شکلده دوغرو ایلرله مکده در .

بو صورتله سییه ، کوی ، شهر مدینت لری تک مختلف آنموذجلریله برابر برده «پایتخت مدینتی» آنموذجی اولدیغنی کور یوزر .

بو تصنیفه کوره تورک ملتک جامعوی جمعیتلر نوعه داخل اولدیغنی و استقالده هیئی جمعیتلر آراسه کیرمکه نامزد بولوندیغنی آکلاشیلور .

کوک آلب ضیا